

1 RAVITSEMUKSELLA HYVINVOINTIA

tarkistuslista kunnille
asukkaiden hyvää ravitsemusta
tukevista toimenpiteistä

Tämä tarkistuslista on tarkoitettu käytettäväksi kunnissa hyvää ravitsemusta tukevien tavoitteiden asettamisessa, päätöksenteossa ja toteutuksen seurannassa.

Tarkistuslista sopii työkaluksi sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja ravitsemuksen yhteistyöryhmiin että päättäjille ja toiminnasta vastuussa oleville virkamiehille. Sosiaali- ja terveyspalveluille on erillinen tarkistuslista (<https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>).

Jokainen hallinnonala vaikuttaa siihen, että kuntalaisen hyvä ravitsemus toteutuu

Onko kunnan strategiassa otettu huomioon ravitsemus hyvinvoinnin edistämisen osana?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko ravitsemusasiat kirjattu kunnan valtuustokausittain tehtävään laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnan päätöksenteossa vaikutusten ennakoarvioinnissa tarvittaessa otettu huomioon vaikutukset asukkaiden ravitsemukseen?	Kyllä ☐ Ei ☐
Otetaanko yhdyskuntasuunnittelussa huomioon ruokakauppojen ja ruokapalvelujen saavutettavuus?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnassa asetettu tavoitteita eri ikäryhmien ja heikommassa asemassa olevien (sukupuolen, toimintakyvyn, kulttuuritaustan, asuinalueen) tarpeiden mukaan tai määritetty toimenpiteitä hyvinvointia ja terveyttä edistävien ruokatottumusten edistämiseksi?	
• Lapset	Kyllä ☐ Ei ☐
• Nuoret	Kyllä ☐ Ei ☐
• Työikäiset	Kyllä ☐ Ei ☐
• Ikääntyneet	Kyllä ☐ Ei ☐
• Heikommassa asemassa olevat	Kyllä ☐ Ei ☐
Käytetäänkö kunnassa VRN:n ravitsemussuosituksia palvelutuotannon ohjauksessa?	
• Varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (VRN, OPH ja THL 2018)	Kyllä ☐ Ei ☐
• Kouluruokailusuositus (VRN, OPH ja THL 2017)	Kyllä ☐ Ei ☐
• Terveyttä ruoasta – Suomalaiset ravitsemussuositukset (työikäiset) (VRN 2014)	Kyllä ☐ Ei ☐
• Ikääntyneiden ravitsemussuositukset (VRN 2010)	Kyllä ☐ Ei ☐
Hyödynnetäänkö kunnanvaltuustossa kouluterveyskyselyn ruokaan ja ravitsemukseen liittyviä tuloksia?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnan työntekijöiden tukena käytettävissä ravitsemusasiantuntija, joka osallistuu ravitsemusasioiden kehittämiseen ja voi kouluttaa kunnan henkilökuntaa ravitsemusasioissa?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnassa sovittu yhteistyöstä alueen ravitsemusasiantuntijoiden kanssa?	Kyllä ☐ Ei ☐
Edellytetäänkö kunnan ruokapalveluissa ja elintarvikkeiden hankinnoissa ravitsemuslaadun vähimmäisvaatimusten toteutumista?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnassa sovittu, miten kuntalaisille viestitään hyvästä ravitsemuksesta?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnan harrasteympäristöissä tarjolla terveellisiä välipalavaihtoehtoja?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko kunnassa heikommassa asemassa oleville tarjolla erikseen ravitsemusneuvontapalveluja?	Kyllä ☐ Ei ☐

Varhaiskasvatuksen ruokakasvatus tukee lapsen hyvinvointia

Sisältääkö kunnan varhaiskasvatussuunnitelma lasten ruokakasvatuksen järjestämisen?	Kyllä ☐ Ei ☐
Täyttääkö varhaiskasvatuksessa tarjottava ruoka varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksessa (VRN 2018) määritetyt ravitsemuslaadun vähimmäisvaatimukset?	Kyllä ☐ Ei ☐
Toteutetaanko varhaiskasvatuksessa ruokailusuositusten (VRN 2018) mukaista ruokakasvatusta?	Kyllä ☐ Ei ☐
Onko eri toimijoilla käytössä toimintakäytäntö/-malli lasten varhaisten syömispuolmien toteamiseksi ja tuen antamiseksi?	Kyllä ☐ Ei ☐

Koulujen toimintakulttuuri edistää terveellistä ravitsemusta ja hyviä ruokailutapoja

Toteutuuko kouluruokailusuositus (VRN 2017) kouluissa:

- ateriat-ajat Kyllä Ei
- tarjotun ruoan ravitsemuslaatu Kyllä Ei
- ruokakasvatus Kyllä Ei

Syövätkö opettajat koululounaan oppilaiden kanssa? Kyllä Ei

Onko koulujen aamu- ja iltapäivätoiminnassa tarjolla terveystta edistävä välipala? Kyllä Ei

Hyödyntääkö kunta EU:n koulujakelujärjestelmää (koulumaito- ja hedelmäohjelmaa)? Kyllä Ei

Onko kouluissa koulupäivän aikana kielletty makeisten ja virvoitusjuomien myynti? Kyllä Ei

Ovatko oppilaat osallistuneet seuraaviin tehtäviin kuluva lukuvuoden aikana?

- kouluruokailun suunnittelu Kyllä Ei
- kouluruokailun toteuttaminen Kyllä Ei
- kouluruokailun arviointi Kyllä Ei

Osallistetaanko vanhemmat/hoitajat kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön kouluruokailuun liittyen?

- kouluruokailun tavoitteet ja järjestäminen Kyllä Ei
- kouluruokailuun osallistuminen Kyllä Ei
- kouluruokailun toteutumisen arviointi Kyllä Ei

Kunta tukee asukkaiden ja työntekijöittensä hyvää ravitsemusta joukkoruokailun, työterveyshuollon ja järjestöjen toiminnan kautta

Onko työttömille ja muille työelämän ulkopuolella oleville järjestetty mahdollisuus yhteiseen ruokailuun? Kyllä Ei

Tukeeko kunta järjestöjen/yleishyödyllisten yhteisöjen työtä hyvän ravitsemuksen edistämiseksi? Kyllä Ei

Onko työikäisille asukkaille järjestetty matalan kynnyksen ravitsemusneuvontaa ja -ohjausta? Kyllä Ei

Onko kunnan työntekijöillä mahdollisuus nauttia ravitsemuslaadun vähimmäisvaatimukset täyttävä maukas työpaikkalounas? Kyllä Ei

Sisältyvätkö ravitsemusterapiapalvelut kunnan omien työntekijöiden työterveyspalvelusopimukseen? Kyllä Ei

Ikääntyneille kunnan asukkaille järjestetyt palvelut tukevat terveellisen ravitsemuksen toteutumista

Onko kunnan päätöksenteossa sovittu menettelytavat, miten ikääntyneiden ravitsemuksesta huolehditaan varhaisen tuen palveluilla (esimerkiksi ateriat-, kuljetus-, asiointi- ja kauppapalvelut sekä ruokakurssit, liikunta-ravitsemusryhmät, yhteinen keittiö -toiminta)? Kyllä Ei

Onko ikääntyneille asukkaille tarjolla matalan kynnyksen ravitsemusneuvontaa ja ohjausta? Kyllä Ei

Onko ikääntyneille asukkaille tarjolla avoimia, ravitsemuslaadun vähimmäisvaatimukset täyttäviä ruokailumahdollisuuksia? Kyllä Ei

Onko kunta mukana alueellisessa ikääntyneiden ravitsemusta tukevassa yhteistyössä? Kyllä Ei

Lue lisää ratkaisuja väestön hyvän ravitsemuksen edistämiseen:

<https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>